

Kikelet szeptemberbe

1940 táján

I.jelenet

Vera: Sokáig megyünk még Rózi? Esteledik már, látod? S ahajt a Hargita felől milyen sűrű köd gombolyodik a völgybe le!

Rózi: Nem félsz tán Vera? Hiszen, látod, máskor is jártunk itt még ketten így estefelé. S még sok idő is van sötétedésig. Én legalább nem térek vissza, még ha a nagy bundás mackóval kellene is találkozni, amíg Édest meg nem kapom! Azért hittalak hogy segíts megkeresni őket. – De ha nem akarsz velem jönni, visszamehetsz Vera – nem muszáj velem gyere!

Vera: Dehogyan nem mék, te Rózi- miket is beszélsz? Mennyünk biza – s megkeressük Ráki nénémet ketten. Nem azért mondtam! De vajon merre is jött szegény, ebbe a nagy bánatába.

Rózi: Nem tudom, - nem tudom, jaj, jaj, szegény édes anyám (jajgatva sír) Mi is lesz velem ha Mózsinkat valami nagy baj éri ott a koncentrában? Belehal Édes a búbánatba, jaj – jaj. Édes jó Istenem, segélj meg, ne hagy el!

Vera: Mózsitokat? Mózsitokat? Hát csak a ti Mózsitok, Rózi? Hiszen tán nekem is az eljegyzett mátkám? Istenem, Istenem, Őrizd meg jó Istenem! Tudod Rózi, ma mikor jött a hír hogy jövogetnek Szentmiklós felől a koncentrában katonák, rongyosan, elkínzottan, elverve, - azt hittem a szívem kettészakad!

Rózi: Hát én, te Vera! Mikor jövök haza zabaratóból, s mondják, hogy édes anyám mikor meghallotta a hírt, mintha az eszt vesztette volna, úgy futott el, hogy valahol megtalálja a fiát? Jaj, te Vera, mi rossz fog még érni minket? Úgy félek édes anyámért is, Mózsi bátyámért is. Istenem, mér is kellett nekünk ilyen rossz világra születni? Csak a búbánat, a szegénység, s a félelem jut ki nekünk ebbe a román rabságba! Istenem, mikor adod már végit ennek a nyomorúságnak? – (sír, arcát kötényébe rejti)

Vera: (nagy ijedtséggel) Rózi te Rózi, jaj, ott – nézd – ott a bokrok között mintha a Ráki néném kockás kendőjét látnám. Rózi te, tán ott elesett – tán meg is halt, jaj, gyere, fussunk.

Rózi: Jaj, lelkem-anyám, édes – édes (futnak Ráki felé, aki békésen alszik a fűben)

(Lassan, óvatosan megállnak, ijedten nézik)

Rózi: (örömmel) Oh, drága jó édesanyám! Csak elaludt itt a nagy fáradtságtól! Bizonyosan leült pihenni – már nem bírta a lába, - s itt álomba sírta magát lelkem. – Oh, legyen hála a mennybéli jó Atyánknak, hogy gondot viselt rá, s hogy itt megtaláltuk.

Vera: Ne is költjük még fel, bizonyosan erősen elfáradt, s sokat sírt – láttam a könnyeket az orcáján.

Rózi: Jó – üljünk le ide szép csendesen s várjuk meg míg felébred.

Vera: Még jobb lenne ha bémennénk oda a vágott erdőbe – ott sok a málna – szedjük neki – jól fog esni mikor felébred, - biztosan megszomjazott.

Rózi: Jól mondod Vera, biza jól fog majd a jó friss málna, addig had aludjon szegény. – Te, én ide terítem a keszkenőmet, hogy lássa, ha felébred, hogy itt közel vagyunk. – Na, gyere – hamar Vera. (kézen fogva elszaladnak)

II. jelenet

Ráki: (felnyitja szemét, alig mozdul, mint a nagy beteg szemét az égre emeli) Jó istenem, mi van velem? – Elaludtam? Déli álmra feküdtem le? (ijedten, - félig felemelkedik) De nem – nem – tudom már! Jöttek a rossz hírek, jaj, fiam, Mózsím lelkem! - Jöttek haza a szekeres emberek, fentről Csíkországból s elmondták, hogy mi van szegény katonákkal, akiket béhurcoltak Bukovina földjére – s most valahol étlen – szomjan úgy vánszorognak hazafelé!? Fiam, lelkem – jaj, fiam, lelkem meg látlak-e még élve valaha, vagy el is pusztulsz az útba? – Tudnám, csak tudnám hol vagy? Négykézláb is oda másznék, s ide a ruhámba tennélek, (kitárja a kötényt) úgy hoználak haza, mint amikor pirinyó kicsi kis pulya voltál – (elgondolkodik) ha bírnálak! De imádkozom érted, imádkozom este, reggel, megsegít a jó Isten! Elindulok – megkereslek – édes fiam – ne félj – jövök – jövök én! (Mind lassabban, szaggatottabban beszél – a fáradtságtól a feje lehajlik, ledől, elalszik.

III. jelenet.

(Színváltozás)

Ráki álma

Angyal: (szavalva)
Zúgó harangszó szárnyain
repültem az égből.
A magyaroknak Istene
küldött megmentésül.
Megmenteni a szép Erdélyt
a hosszú rabságból,
Erdős-bérces székelyföldet
a nagy nyomorúságból.
Hozzád is te székely asszony
kinek imádsága
Felrepült a mennyországban
angyalok honába!
Hallgasd, hallgasd, hogy zeng az ég
s zúgják a harangok –
Hogy szabadok lesznek már a
szegény magyar rabok.
lehullanak a bilincsek,
börtön ajtók nyílnak,
Megszaggatott régi zászlók az édig lobognak.
Ébredj, ébredj székely nemzet.
Turulmadár szárnya csattog

Leng a zászló, magyar zászló
Hirdeti a szabadságot.
(Az álom eltűnik)
– Mindent vissza

IV. jelenet

(színváltozás)

Rózi: (lelkesedve, futva jön, már künn kiált) Édes anyám, Édes, ébredjen, ébredjen, jönnek a koncentrációk, Mózsink is megjött. Itt az úton hogy jó – jó – (Ráki felemelkedik, Rózi átfogja vállát) kiáltunk neki, Ő megáll....

Ráki: (kezét összecsapja) Mózsim! Mózsim jó? Hol van? Merre van, futok, had lássam.

Rózi: (visszatartja) Ne fusson sehová Édes, jönnek Verával nagy boldogan; mindjárt itt vannak! Csak én előre szaladtam. De ha – mi ez – harangok zúgása, kiáltás? (figyel kifelé.)

Ráki: (ünnepélyesen, kezét emelve) Rózi, lányom, ez az angyal szava, ami a mennyből hangzik – s az ének az angyalok éneke! Én láttam – a két szememmel láttam, amint repült, repült a lemenő nap sugarába, át az erdő felett, s éppen ide állott le elébem, a kis dombra oda a bokor mellé! (Átszellemülten beszéli álmát) Hóféhér volt a ruhája, ragyogó arany haja, kezébe magyar zászló lengett. A szava mint égi csengés úgy csengett, s hirdette a nagy örömet, éppen mint a betlehemi angyal réges régen. Hirdette, hogy eljött a szabadulás órája, nem rab többet székely ország. Nem, nem álom, ne rázd a fejed lányom, - hiszen még most is éppen úgy zúg az égi harang, mint akkor, mikor a mennyei angyal itt előttem állott! (az ég felé néz merőn)

Rózi: Anyám, édesanyám, térj magadhoz – álom volt csak, szép álom. Megálmodta azt a nagy boldogságot, amit Mózsiék mondanak.

Ráki: Rózim, mit mondanak ők?

Rózi: Hát azt édesanyám, hogy amint neked az álom megjelentette, jönnek a magyar vitézek, - jön a hős magyar hadsereg, s Erdély felszabadul az ellenség rabságából.

Ráki: Igaz ez? Azt mondja Mózsim? Oh, hála neked mennybéli jó Atyám! (kezét összekulcsolja, imát mormol)

Rózi: (meghatva nézi, kötényét szeméhez emeli, sír) (hirtelen) Anyám, anyám itt vannak Mózsiék.

V. jelenet

(Mózsai rongyos katonasapkával, züllött ruhában)

Mózsai: (futva jön Verát kézen fogva) Édesanyám itthon vagyok – ne búsuljon! (öleli Rákít) Legyen hála a jó Istennek, nem lesz többé egyedül a sok dolog közt. Más világ jó! Magyar világ! S itthon leszek én is! No, ne sírjon, jöjjön, beszéljem el, hogy mi volt.

Ráki: (sírva) Édes, drága jó fiam, csak hogy itthon vagy! Gyere hamar, gyere haza paplanos ágyba fektetlek, ilyen (mutatja) púpos pánkát sütök, mennyit szigorogtál, éhezted! Gyere haza, be rég várlak.

Mózi: Várjon csak édes anyám, mindjárt megyek, csak hallgassuk meg jön e hamar a magyar sereg. Már rég hallatszik az ágyuk dübörgése – trombita harsonája – dobok peregése.

Vera: Mi is hallottuk Rózival, mikor az erdő túlsó felin voltunk, de biztos elhaladtak bé a város felé – nem tértek a mi utunkba!

Mózi: Nem baj az, ha nem is éppen erre jönnek, csak már hogy itt vannak a székely földön, megtisztítják ők egész Erdélyt, ne félj az oláh hordáktól, - fut már is a dicső román hadsereg, mint a nyúl. Hej de nagy legények voltak mikor fegyverrel a kezükben hajtottak minket, fegyverteleneket a besszarábiai sáncokra.

Ráki: Édes lelkem, tudtam én milyen nagy szenvedés alatt vagy te, mennyi rosszat is álmodtam veled. (Sír – Vera is könnyezik)

Mózi: Ne sírjon, no, édesanyám, s te se Verám, víg élet lesz itt ezután! Őszire olyan lakodalmat csapunk, hogy még édesanyám is eltáncolja a sirítóst (megfogja Vera kezét) hej, mennyit búsultam én értetted Vera. Minden gondolatom csak te voltál! Hogy féltem, hogy valaki eltérít a jó eszedtől, s hopp csak férjhez mégy valakihez, amíg haza jönnek. (Átöleli Verát és úgy beszél)

Vera: Mózi, Mózi hogy is gondoltál te felőlem olyat – nem gondoltam én soha senkire rajtad kívül.(Fejét Mózi vállára hajtja)

Ráki: Elég volt már itt időzni gyerekek – jertek csak vélem hazafelé, lehet aztán beszélgetni az úton eleget. De hol van Rózi – (kiállt)

Rózi: Menjenek csak Édes, mindjárt megyek én is.

Rózi: (eddig szeméhez emelve kezét erősen figyel a háttérbe. Szól künn a harang) Oh, hogy szeretném tudni mi van ott az erdőn túl. Igazán jön a magyar sereg? S miért zúgnak a harangok? Kik énekelik ezt a szép ismeretlen éneket? (elmegey hátra)

VI. jelenet

I.katona: (bejön, biciklit taszít, virág a kerékpáron és a sapkáján)

Tyű, be fáradtságos volt ide felkapaszkodni ezekre a hegyekre! – (körül néz) de megéri, látni ezt a gyönyörű erdős tájat! - De a katona nem is válogathat az útba, különösen, akit előőrsnek küldtek, mint jó magamat. Hazát foglalni jöttünk, a szép Erdélyt vissza foglalni a bocskorosoktól, mint őseink ezelőtt ezer évvel! (büszkén) De a fáradtság semmi a honfoglalóknak! De hol maradt a társam? Itt van-e?

VII. jelenet

II. katona: (szintén virágos kerékpáron) Na, te pajtás be megelőztél! S mit monologizálsz itt magadba a vitézségedről? (Lehajlik, felveszi Rózi kendőjét) Ha nem tartanád olyan kukkon a fejed komám, te találtad volna meg ezt a szép kis zsebkendőt, itt, la! (nézi figyelmesen)

I. katona: Mutasd pajtás, mutasd! Nézd, még betű is van varrva belé!

II. katona: (olvassa) „Aki ezt a kendőt veszi a kezébe azt várom én be a szívem közepébe” (betűzve olvassa) Tyű az áldóját, ezt már nem hagyom annyiba! Megkeresem, meg én - azt a kislányt – úgy segélyen – az lesz az én párom!

I. katona: Ne olyan tűzzel, hé, az enyém is éppen úgy lehetne – hiszen én jöttem ide előbb, s én még előbb megkaphattam volna a kendőt, mint te!

II. katona: Mit tesz az, hogy volna? De én kaptam meg, nem te! S te csak maradj! Én keresem meg a kislányt, azt a szép kis székelly leányt!

I. katona: S honnan tudod hékás, hogy szép az a kislány? S hogy fogsz hozzá a kereséséhez, ebbe a rengeteg erdőben? Medvék teremnek itt, nem szép lányok.

II. katona: Hogy, hogy? Hát tudod pajtás valahogy úgy, ahogy a mesebeli királyfi kereste meg a Hamupipókéét. Elindulok, s aki a kendőt a magáénak ismeri.... (magyaráz)

VIII. jelenet

Rózi: Jaj, mindjárt ide sötétedtem az erdőbe – még jó hogy ilyen korán holdvilág van! Jaj! Istenem ne hagyj el! Né – katonák. De ni, ni mit látok, az én kicsi kezkenőm náluk.

I és II katona (meglepődve) Nézd csak ki jön ott a sűrüből? (Tyű, ez az én kislányom (egyszerre))

Rózi: Jó estét adjon Isten, s ha maguk azok a magyar vitézek, akiket olyan szívszakadva vártunk, hát hozta Isten nálunk! - Csak ennyien jöttek? Hiszen az erdőn túlról úgy hallatni, hogy sokan, százan, ezren énekelnek! Csak úgy visszhangzik a hegy.

I. katona: Mi csak előőrs vagyunk, de jön a sereg.

II. katona: (szavába vág) Nem az a beszéd most pajtás (félre taszítja az elsőt) Te vagy az a kislány, az a szép székelly leány, aki ezt a kezkenőt varrta? (mutatja)

Rózi: (fejét lesüti, pironkodva) Én varrtam, de én nem is vagyok szép – ne mondja, vitéz úr mert nem igaz!

II. katona: Mit? Hogy nem igaz? – Dehogy nem igaz! Nem láttam én ilyen szép leányt, sem a Királyhágón innen – sem azon túl! Hidd el nekem, ha én mondom! Olyan igaz, minthogy Nagypál Jancsi a nevem!

I. katona: (félre) Hogy a rossebb egyen Jancsi, be igen tudsz a lányok nyelvén beszélni.

Rózi: Inkább elhiszem, Nagypál Jancsi, csak hogy most már megyek haza, késő van nézze a nap is elhaladt az erdő mögött.

II. katona: Hej, nem jól van ez így te szép leány. Biza nem mehetek veled, itt tart a kötélelenség. S mikor tudlak ismét látni? Hól lakol? Mi a neved? Mond meg na szépségem.